

Stanko Pavleski
SEGMENTE
2002-2012

Muzeul Național al Literaturii Române
București

2013

100
95
75
25
5
0

100
95
75
25
5
0

100
95
75
25
5
0

100
95
75
25
5
0

Intro

Jane Teoharevski

”Segmente,, e un sublimat al expoziției sculptorului macedonean Stanko Pavleski, de fapt opusul său din ultimii zece ani (2002-2012), care a avut loc anul trecut la Muzeul de Artă Contemporană din Skopje. Având în vedere că în acești zece ani Pavleski a avut o activitate amplă, complexă și specifică-care a zdruncinat nu numai publicul ci și criticii de artă din Macedonia, am decis cu acest prilej să prezint textul integral din catalogul expoziției de la Skopje, pentru ca publicul român să aibe o idee cât mai detaliată despre activitatea artistului macedonean din această perioadă.

”Dying is Fun”*

Zoran Petkovski

Pe neașteptate, la începutul noului mileniu din arta lui Stanko Pavleski a dispărut sculptura. În locul blocurilor lui masive de metal, sarcophagele de lemn și obiectele de bronz strălucitoare pe care le făcea cu mare dăruire și energie de aproape două decenii, au venit lucrări bazate în primul rând pe texte, cărți sau publicații, dar și alte acțiuni efemere în natură, performance-uri urmate de fotografii documentare și video și, în general, tehnici și mijloace cu care, în cea mai mare parte, el își dematerializează opera, renunțând la crearea obiectelor sculpturale. Această bruscă întoarcere a cursului, acest schimb drastic al mediilor-se înțelege-a provocat o bruscă întoarcere în ceea ce privește conținutul și caracterul întrebărilor pe care și le-a pus după aceea. Și așa, din problemele tradiționale ale sculpturii și ale esteticii universale, care se deplasau de la cererea relațiilor formale între figură-obiect și spațiu-arhitectură până la preocupările metafizice vizând transcendentul, lucrările lui Pavleski s-au deplasat spre aplicarea de procedee tipice pentru practicile conceptualiste¹, adică spre metodologiile

*Dying is Fun (Murind vesel) e subtitlul nuvelei neterminate a lui Vladimir Nabakov, The Original of Laura, Penguin Modern Classics, London, 2009.

http://en.wikipedia.org/wiki/The_Original_of_Laura

cu care el prin mesajul său artistic se angajează direct și neîntârziat cu obișnuita realitate a vieții de zi cu zi, reacționând în primul rând la condițiile artei și la ambientul ei instituțional, dar reflectând la fel, direct și neîntârziat circumstanțele sociale și politice. Pe de altă parte, intenția lui este să vorbească despre experiențele vieții și să le transpună în artă direct și neîntârziat, iar acest fapt conduce spre expunerea lor în fața publicului, sau, cum el însuși se exprimă, în „divulgarea” sau „dezvelirea” relațiilor lui omenești private și intime; câteodată, el dezvoltă această poveste cu o rigurozitate neîndurătoare, ceea ce face ca linia ce îl împreună sau împarte viața reală de discursul despre ea, să o încordeze până la cele mai subțiri granițe ale suportabilității, așa cum e, printre altele, discursul artei. Momentul critic pentru autodesființarea sculptorului, sau, parafrazându-l pe Roland Barthes, momentul „decesului artistului” și începutul aventurii necunoscute pentru noua sa regăsire, s-a întâmplat în 2002 la expoziția *Legături periculoase*² la Muzeul de Artă Contemporană din Skopje. La această expoziție, care tratează tema neputinței artei de a crea critici relevante și o antrenare a adevărului și, de acolo, o situație morală indiferentă și sentimentul de a trăi într-o „vreme de întâmplări fără consecințe”³, Pavleski prezintă lucrarea *Ochii larg deschiși* care constă într-o carte expusă pe perete ca un exponat și vis-a-vis o proiecție slide a numelui artistului cioplit ca o stelă memorială de piatră. În cea mai mare parte a cărții expuse, intitulată *Cartea nescrisă pentru mediator*, Pavleski include câteva întrebări și atitudini critice adresate „mediatorilor” din artă, adică criticilor și instituțiilor din sistemul artei. Fundamental, critica lui e îndreptată spre puterea și influența instituțiilor globale, organizații și fundații, care manipulează, dictează și formează procesele de artă în acord cu nevoile lor pragmatice și în acest fel să-l îndepărteze pe artist de urmărirea propriilor impulsuri și, așa cum spune Pavleski la începutul cărții, să-i ia dreptul de „inițiere în artă, care e loc sacru al autorului”.

Dar chiar dacă cuprinsul cărții și numele cioplit corespund cu această metaforă clară în raport cu tema expoziției, totuși adevăratul fundament al acestei lucrări e reexaminarea propriului punct de vedere artistic și perceperea aceluși „loc sacru” al „inițiativei”, care va decide direcțiile înspre care se va deplasa mai departe creația lui. Așa cum se poate citi în una din povestirile scurte din ultima lui carte, *Arta scrisă*, care va apărea zece ani mai târziu, cauza hotărârii lui de a părăsi producția de obiecte sculpturale e prozaică, și, în același timp, complexă în relație cu sincronizarea proceselor de creație artistică în general, dar și în relație cu nevoia lui de a deschide spațiu pentru un alt mod de comunicare: „Sculpturile nu mai slujesc nimănui, nici mie, adunate după prezentarea lor, decompuse din faimoasa relație cu spațiul, care, pentru o sculptură e mai mult decât un destin. Îmi ocupau spațiul și îmi făceau griji, iar eu vreau să fiu liber, fără nicio sclavie, ca să pot să mă gândesc numai la activitate, să nu mă lege arta pe care am creat-o. Nu am putut să mai continu așa, ar fi trebuit să fiu acoperit de propriul produs, iar ele într-adevăr nu mai trebuiau nimănui, cu excepția câtorva muzee și galerii (cu o modestă politică de răscumpărare), pentru că de aceea și existau, să fie de folos artei”⁴. Văzut prin această priză, tabloul cu numele propriu cioplit în piatră arată ca o deziluzionare autoironică dintr-o recidivă romantică pentru artistul pus și înlăturat de pe pedestalul societății. Noul pedestal, pe care acum Pavleski se așează cu cartea sa, e subiectul preluat din corpul sculpturii (culoarea portocalie a copertelor celor patru cărți editate de artist e

culoarea stanului brut și simbolică înmânării acestui corp) și, întrebându-se terminologia lui Pavleski, el e idealul „obiect de colectare” în care se filtrează și articulează ideile, experiențele și realizarea diferitelor proiecte. Termenii cu care Pavleski descrie edițiile sale și practica lui, în general, e „vizualizare scrisă” cu ceea ce marchează nu numai procesul de creație al „obiectului de colectare” sau al cărții, ci e sinonim pentru creația artistică care nu mai e sculptură, nici literatură dar oarecum le împreunează sau are în vedere să împreuneze cele două medii.

În deceniul care urmează după proiectul *Ochi larg deschiși și Cartea nescrisă pentru mediator*, cărțile și edițiile lui Pavleski continuă să fie puncte de reper în jurul cărora gravitează marea parte a proiectelor sale diferite. În același an 2002, Pavleski împreună cu colegul său Tome Adzievski conceptualizează chenarul proiectului *Cinematograful Napredok*, care se va desfășura în următorii patru ani (2002-2005). Proiectul cu acest nume inițial a fost conceput pentru concursul Ministerului culturii în vederea participării Macedoniei la Bienala de la Veneția, dar care, după respingerea lui din partea comisiei, i-a inspirat pe ambii artiști să răspundă deciziei și criteriilor suspicioase ale comisiei cu un proiect polemic și să-l extindă cu alte trei proiecte expoziționale, care vor fi expuse la Veles, Debar și Gevgelija și la care vor adăuga subtitlul *Triologia Provinciei*. Chenarul comun în jurul cărora se vor uni proiectele lor individuale și independente în *Cinematograful Napredok* e labil, iar baza lui este stabilită în respingerea artiștilor care nu sunt de acord cu situația din instituțiile de artă macedonene, care o recunosc drept una jalnică, care practică grija culturii neputincioase și pasive, iar arta lor să fie pusă în acțiuni de zguduire și trezire a conștiinței critice și în oferta unui spațiu pentru dialog deschis⁵. În acest context, proiectele lui Pavleski reprezintă o confruntare frontală, controversată, cruntă cu o parte a criticii macedonene căruia îi adresează observații, nu fără o doză considerabilă de sarcasm și ironie, pentru acceptarea „apatiei letargice și tragicomice” întrebându-se retoric „dacă arta întradevăr poate obosi”. Pozițiile lui în apărarea artei de această indolență instituțională, Pavleski le stabilește la fel ca în *Ochi larg deschiși*, adică în așa fel încât criticii să ofere opera de artă ca o oglindă în care trebuie să se recunoască aspectul gol personal, dar și să sugereze ieșirea din acest gol. În acest caz oglinda lui Pavleski se înfățișează sub forma a două portrete specifice. Într-unul dintre ele, cu un titlu și conținut cu totul explicit-*Semne de cultură atrofiată-Obosiți de artă*, prezentat ca ultimul din triologia provincială de la Gevgelija în 2005, Pavleski face șapte busturi, în calop negativ, în care trăsăturile celor prezentați pot fi recunoscute în reliefuri imprimate în ceafă, vis-a-vis de fața care de fapt e absentă și rămâne căscată ca o gaură goală.

Celălalt portret în oglindă e rezultatul unei mai ambițioase intervenții ambientale în ceea ce privește concepția cât și cuprinsul. Este vorba de proiectul *Cartea dincolo de coperte-Antologia mea: Arta și critica macedoneană 1954-2004*, un fel de portret dublu schițat al scenei macedonene de artă în ultimii cizeci de ani. Cartea care va fi prezentată toamna anului 2004 la Debar, ca a doua prelungire a triologiei provinciale, inițial e concepută ca o colecție a criticii de artă macedonene, limitată la o selecție de trei texte sugerate de criticii însăși. Dar, de-a lungul colectării materialului, Pavleski decide să extindă colecția pe același principiu și în ea să-i includă și pe artiștii macedoneni, în acest fel punându-i față în față pe autori și „mediatorii” lor. Rezultatul final al acestui

efort e cartea care se așterne pe o mie de pagini și despre care din cauza lipsei vreunui elaborat concept metodologic, nu poate fi considerată o publicație academică, una profesionistă sau reprezentativă. Dar în această perioadă, se înțelege, nu se află și nici nu trebuie să fie căutată intenția autorului. Dimpotrivă, această acumulare masivă de texte și eseuri, care pentru eventualul cititor curios ar putea oferi o călătorie interesantă printr-un labirint de pagini alese la întâmplare și cuprinsuri cu descrieri, cuvinte, fraze, fapte și vieți, are de fapt o însemnătate simbolică. Ea e din nou „obiectul de colectare” preferat a lui care devine miezul obiectului, nucleul fizic pe care îl amplează între simbolicele copertii portocalii și-l așează pe același cadru portocaliu, postament simbolic. Nu mai puțin metaforică e și expunerea cărților, sau mai bine spus acelor cărămizi grele de hârtie deasupra postamentului, care e aproape identică cu obiectele din ultimul mare ciclu de sculptură a lui Pavleski, *Baroc în unu*⁶: de trei ori câte două cărți aranjate la același distanță sunt separate între ele cu o placă de sticlă, care face să arate precum ar pluti deasupra postamentului, în același timp și împreunate și separate într-o legătură trainică cum sunt fața și dosul.

Cinci ani mai târziu, Pavleski tipărește în zece exemplare exclusive a treia sa ediție independentă, cartea *Eu Ptolomei MKD și M.S.Nimicul* care e fundamental diferită față de cele anterioare și mult mai controversată. Ea a fost tipărită cu ocazia expoziției la Galeria Centrului lezuit din Alexandria, Egipt, unde împreună cu Tome Adziewski și Jovan Sumkovski realizează ultimul proiect, a patra parte a proiectului comun intitulat *Proecția Balcon*. Este vorba de seria de expoziții la Paris(2006), New York (2007 și 2008) și Alexandria(2009) pentru care rama generală conceptuală este formată din relațiile pe care artiștii cu proiecte independente le dezvoltă cu aceste orașe și culturi. Pavleski a conceput *Proiecțiile Balcon* ca o scenă de teatru în centrul căreia o anume persoană istorică sau contemporană este așezată direct sau ca o aluzie într-o dată importantă a istoriei macedonene sau internaționale. Scena reprezintă un fel de „punct de memorie” nevrăgic, nod specific din care emană drumuri spre diferite evenimente sau ficțiuni, legând totul într-un aproximativ supreal narativ vizual, legat direct ca o aluzie la istoria macedoneană sau la nedreptățile și simplificatele viziuni ale istoriei „marilor” și „micilor”, a „culturilor dominante” sau, cum spune Ivan Dzeparovski „constituind astfel o metaficțiune care trebuie să fixeze alte adevăruri istorice, mai diferite sau paralele cu acelea existente și cunoscute”. Funcția narativă este preluată de tipicul „obiect de colectare” al lui Pavleski care în *Teatrul Sarah Bernhardt-25 octombrie 1903* este un portofoliu cu numeroase fotografii, reproduceri, facsimile arătând acorduri istorice și hărți geografice, iar în *Teatru Thomas Harlan-10 septembrie 1902: Warhol turnuri calendar* sunt calendarele de masă cu o călătorie de șaptezeci de pagini într-un colaj psihedelic de fotografii și vremuri fără legături între ele. În comparație cu a treia scenă, *Teatrul Marcus Garvey & Man Rey 1913 prezintă*, alcătuită din zece fotografii brilante și un video despre realizarea lor în studioul lui Robert Jankulovski, unde Pavleski joacă pentru el, caracteristică întrebuintare a aluziilor cu două înțelesuri criptografice. Aici este vorba despre identificarea lui cu puternica figură a primului lider pentru drepturile negrilor, cu citatele cunoscutelor fotografii cu măștile negre a lui Man Ray și ale modelului favorit Kiki și, în final, cu neobișnuita insertație a cazului de adoptare a copiilor din diferite continente de către Angelina Jolie ca metaforă a formelor de colonialism.

Correspondența intensă cu fosta studentă a lui Pavleski, Biljana Kljaic, care a avut loc pe neașteptate în spațiul virtual al internetului și durează câteva luni înainte de expoziția de la Alexandria, i-a inspirat ideea să o prezinte public, fără nicio redactare. Pe de altă parte, această decizie e bazată pe captivanta idee a proiectului care „(...) să fie expus la biblioteca din Alexandria (...) moștenire a celei vechi și glorioase, fondată de Ptolomei I Soter, primul din dinastia macedoneană de faraoni pe tronul din Egipt, care a inspirat proiectul meu destinat gloriei cărții, ceea ce mă preocupă pe ascuns, din momentul când corespondența cu Biljana căpăta o plenitudine serioasă. Această posibilitate am văzut-o ca o posibilitate a întoarcerii lui Ptolomei acasă, și de aici reiese și prima parte a titlului...” Pe de altă parte evoluția corespondenței îl pune în fața tentației să „testeze extensibilitatea ramelor artistice”⁸. Și într-adevăr, citirea acestui seducător schimb de opinii, informații, mărturisiri intime și familiare, încetul cu încetul dobândește o linie interesantă, dramaturgică cu o dilemă deschisă și fără replică în legătură cu dilema care din cei doi artiști are dreptul să publice sau nu corespondența lor intimă. Aceste elemente se găsesc fragmentar în cartea lui Pavleski (și a lui Kljaic) și s-ar putea trata în sens literar și artistic. Dar se poate pune și întrebarea dacă tipărirea în formă de carte a acestei micro fâșii, decupată din viață și gândirea a doi oameni, e aceea ce separă această lucrare din punct de vedere artistic de oceanul chat-ului care curge în continuare și rămâne netipărit în rețelele de comunicare electronice? Unul dintre răspunsurile apropiate la întrebarea dacă să fie publicată corespondența sau nu, și care sunt implicațiile ei estetice și morale, pe care Pavleski încearcă să-l găsească pentru el și pentru a-i răspunde Biljanei, e acela că „dacă în această idee există ceva puternic, asta ar fi ca privatul să fie împărțit cu publicul (...) deoarece esențialul e în personalitate și în public, în modul în care se reflectă omul... sunt de acord cu tine că acolo nu suntem importanți nici eu nici tu, fără a lua în considerare că totul se frânge peste noi și dragii noștri”⁹. Vorbind de „estetica conștiinței de sine” și „prezentarea autopoetică” în contextul practicilor conceptualiste de azi și „rețelele globale ale mass-media care creează *agora* pentru autoprezentare, discuție politică și acțiune” Boris Groys spune că astăzi „putem vorbi despre apariția esteticii conștiinței de sine nu atunci când vedem universul populat de alții, ci atunci când începem să gândim despre expunerea noastră în fața altora. Practica artistică, poetică și retorică nu e nimic altceva decât autoprezentare în fața privirii altora, presupunând pericolul și riscul eșecului”¹⁰. Indiferent cum vom trata riscurile la care rămâne expusă această contraversată carte a lui Pavleski, ceea ce putem să spunem e că în ceea ce privește cele două publicații anterioare, ea clarifică definitiv rămășițele sculpturii de corporalitatea compromisă în obiectivitatea paralelipipedică a cărții; elementele în *Cartea nescrisă pentru mediator* și *Cartea dincolo de coperte* au fost probabil cele mai importante segmente ale lucrării, mai mult decât conținutul scris. Cu *Eu Ptolomei* focusul lucrării e transferat complet pe cuvânt, imagine și importanța pe care acesta le creează.

Cea mai nouă carte a lui Pavleski, *Arta scrisă (Povestiri scurte)*, prezintă această dislocare către structura literară prin titlul considerat în sine. Ea conține 23 de povești scrise într-o perioadă de un an (2010-2011), ca un proiect conceput în cadrul celei de-a patra continuări a cadrului *Artisticul prin fenomen-acțiune artistică în munți*. Ideea de a scrie o carte într-un dat chenar cronologic e într-un fel continuarea sau expresia conceptului său „În

fiecare zi o bucată de artă”, pe care Pavleski l-a fixat la întrunirea cu grupul care începuse acest neformal și deschis proiect în muntele Kadiica în 2004. Conceptul include o combinație de „inițiative” sau acțiuni planificate anterior, care pe urmă, ca lucrări în proces, se dezvoltă spontan prin experiența lui de „articism”, sau sunt lăsate să se acumuleze cu sprijinul proceselor naturale și evaluate fotografic sau cu un alt mod de documentare. Seria de proiecte paralele, cum ar fi *Nicio zi fără tine*, *Zece zile găzduire*, *Înmormântarea semnului de civilizație* și altele, apar din nou și se completează cu unele noi în următoarele ediții ale *Artisticului prin fenomen* (2005 și 2008), iar câteva, cum ar fi desenele din ciclul *Soare și lună*, continuă să existe și în viitor în afara chenarului acestui proiect.

La ultima întruniune însă, pentru „Acțiunea artistică în natură” (AAN 4 la mănăstirea Slivnica, Prespa, 2010), Pavleski întrerupe această practică și participanților le împarte o broșură cu trei povestiri introductive, care anunță intenția lui ca într-un an ele să „crească” într-o nouă publicație. Și într-adevăr cartea va fi promovată un an mai târziu la expoziția AAN 4 la Veles și Resen cu numele fictivei *Edituri Oknat Elva Ovoet*.

Cele trei povestiri, chiar dacă sunt scrise la persoana a treia sau reflectă caracterul naratorului, de fapt sunt autobiografice și vorbesc despre perioada lui sculpturală și motivele pentru care a abandonat sculptura (*Libertate sau moarte*), despre istoria familiei sale (*Naștere*), și despre experiența mai timpurie cu o serie de desene, făcute cu ajutorul mașinii „Olimpia”, experiență care e sigur încorporată în geneza actualei sale arte scrise (*A doua naștere*). În povestirile scrise în anul de după aceste trei povestiri introductive, Pavleski parcă întoarce pe dos ideea din „în fiecare zi o bucată de artă” reîndrumând vizibilul spre fenomen. Ele descoperă tot ceea ce a dobândit fenomenul în opusul său, dar, în același timp, aruncă lumină pe unghiurile și numeroasele nuanțe rămase neatinse de mediatori sau de spectatori; ele povestesc și despre ceea ce nu a reușit să apară și să existe ca un vis, ca o notă, ca o dorință sau ca o idee care acum obține facilitățile fenomenului ca artă scrisă, ca sculptură scrisă, desen, dar și literatură.

- 1 Termenul „conceptualism” aici îl întrebuințez în sensul definiției termenului lui Luiz Camnitzer, Jane Farver and Rachel Weiss: „Important e să fie făcută o distincție clară între arta conceptualistă ca termen întrebuințat pentru a marca în esență practicile formaliste în urma minimalismului care, decisiv, rupe legătura cu dependența istorică a artei de formă fizică și valorile ei vizuale. Conceptualismul a fost o expresie mai largă care a împreunat o gamă de lucrări și practici și care, în reducția radicală a obiectului de artă, a deschis numeroase posibilități pentru artă vis-a-vis de adevărurile sociale, politice și economice în care au luat loc”. Luis Camnitzer, Jane Farver and Rachel Weiss, *Global Conceptualism: Points of Origin, 1950-1980s*, New York, Queens Museum of Art, 1999, preluat de: Terry Smith, *One and Three Ideas: Conceptualism Before, During and After Conceptual Art*, e-flux#29 noiembrie 2011.
- 2 *Legături periculoase: După 85, Arta vremii noastre*, autorul expoziției Liljana Nedelkovska, Muzeul de Artă Contemporană, Skopje, 2002.

-
-
-
-
-
- 3 Liljana Nedelkovska, ibid.
 - 4 Stanko Pavleski, *Arta scrisă (Povestiri)*, ediție independentă, Skopje 2011, pag.68.
 - 5 În catalogul pentru expoziția finală organizată de Muzeul de Artă Contemporană, și prezentată la Galeria națională -Mala stanica, a existat și spațiu pentru reacția criticii la provocarea lui Pavleski și Adzievski. Textele lui Sonja Abadzieva în introducerea catalogului și a lui Marika Bocvarova Plavevska, Liljana Nedelkovska și Lazo Pavleski au intrat în dialog deschis și în negarea câtorva teze ale artiștilor. A se vedea: Tome Adzievski & Stanko Pavleski, Kino Napredok 3, Triologia Provinciei, Muzeul de Artă Contemporană, Skopje, 2006.
 - 6 Stanko Pavleski, Baroc în unul, Muzeul Orașului Skopje, 1998, introducere Lazo Pavleski.
 - 7 Ivan Dzeparovski, *Proecția Balcon: Tome Adzievski, Jovan Sumkovski*, Skopje, Academia Macedoneană de Știință și Artă, 2009.
 - 8 Stanko Pavleski, *Eu Ptolomei MKD și M.S.Nimicul*, ediție independentă, Skopje, 2009, pag. 137.
 - 9 Ibid, pag. 242
 - 10 Boris Groys, *Introduction-Global Conceptualism Revisted, 29 noiembrie 2011.*

Ochi larg deschiși

Proecția numelui artistului pe piatră, dimensiune 90x130cm, element din proiectul care include și cartea *Cartea nescrisă pentru mediator*

Cinematograful Napredok 2

Artă scrisă-Limba pictată 3

Dictatura mediatorului-Trei culori

Trei pânze (fiecare 133x93cm) pe care e tipărită hotărârea Comisiei naționale pentru Bienala de la Veneția 2003, tradusă în limba engleză și italiană, cutie poștală cumpărată la Veneția

ARGOMENTAZIONE
della Commissione esaminativa per la partecipazione della
Repubblica di Macedonia alla Biennale di Venezia 2003

In seguito al Concorso bandito per il periodo 1.06 - 30.06.2002 la Commissione esaminativa per l'elezione del partecipante alla Biennale di Venezia ha esaminato integralmente i progetti pervenuti assieme a tutti gli annessi e connessi supplementari: argomentazioni testuali, bozze, disegni, progetti, fotografie, video-materiali ecc. Considerando lo svantaggio dei termini ridotti per la presentazione delle candidature, con/anche del handicap a priori degli artisti e causa della mancata conoscenza di un concreto spazio espositivo e l'ignoranza del tema dell'attuale Biennale, la Commissione ha constatato che le soluzioni progettuali presentate per una spazio fisico, anche se meticolosamente elaborate, non corrispondono alle esigenze divergenti ma le soluzioni progettuali e lo spazio messo a disposizione, è stata effettuata una sintonia con gli autori, dopo di che tutti si sono espressi disposti a modificare i propri progetti secondo le modalità offerte dallo spazio previsto.

In generale si è trattato prevalentemente di progetti etici che erano stati già presentati in alcune varianti. Dominava in essi un accesso concettuale la cui problematica si muove lungo l'asse politica - realtà quotidiana. L'assenza di un'articolazione figurativa è stata sostituita con un'idealizzazione pretenziosa, la quale ha influito enormemente sull'incoerenza e sulla freschezza creativa dei concetti. Conseguentemente alle suddette motivazioni, la Commissione ha respinto due possibili soluzioni. Tenendo conto però delle circostanze, cioè il giubileo della Biennale e le scarse occasioni dei nostri artisti di essere partecipi sulle scene mondiali, la Commissione ha inteso decisa di proporre i seguenti autori:

1. Vana Trausevich col progetto Permutazioni, proposto dal Museo d'Arte Contemporanea, previsto per essere esposto al pianterreno del palazzo
2. Zorica Vangeli col progetto Integratismi, proposto dalla Galleria d'Arte, previsto per essere esposto al primo piano del palazzo.

La questione della scelta finale delle partecipanti alla ricorrente Biennale di Venezia non è stata per la Commissione soltanto una questione attinente all'estetica, ma anche alla discussione etica del problema. La Commissione si aspetta che i progetti proposti possano essere realizzati con maggiore successo, e con maggiore corrispondenza sia col tema preposto che con lo spazio offerto.

La Commissione esaminatrice:

prof. dr. Vladimir Velichkovski, presidente

Konca Pirkovska, storico d'arte, membro

Goce Borovski, storico d'arte, membro

Cinematograful Napredok 3

Triologia Provinciei 3:

Semne de cultură atrofiată-Obosiții de artă...

2005, șapte portrete (calapod negativ) ale istoricilor de artă macedoneni și critici de artă, gips și acrilic, dimensiuni variabile

27.05.2005 13:36

SR Pavleski & Stepanov
2005, steag 340x70cm

Proecția Balcon-Fereastră de automobil 1
Teatru Thomas Harlan - 10 Septembrie 1901,
Warhol turnuri calendar

2007, trei calendare de masă similare A5 cu 70 de pagini proiectate, pe postament

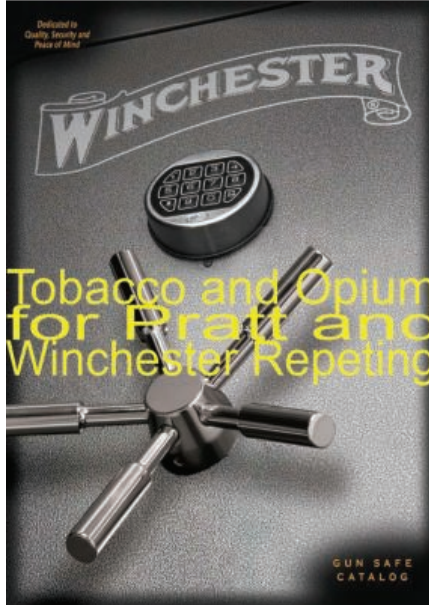

The glass panels behind the glass was slanted.
 1000 steps, 1000 x 36 classes = 36 000 steps or 36
 minutes x 36 classes = 900 minutes, 60 (an hour) = 15
 hours x 36 classes = 432 minutes, 60
 = 7.2 hours practice x 36 classes = 432 hours or
 a total of 216000 and 48 488 steps English, you cannot
 become a millionaire.

Andy Warhol + Alexander Macedonian the Great
 + Bojan V Pavleski IV Macedonian

Tobacco and Opium
 for Pratt and
 Winchester Repeting

GUN SAFE
 CATALOG

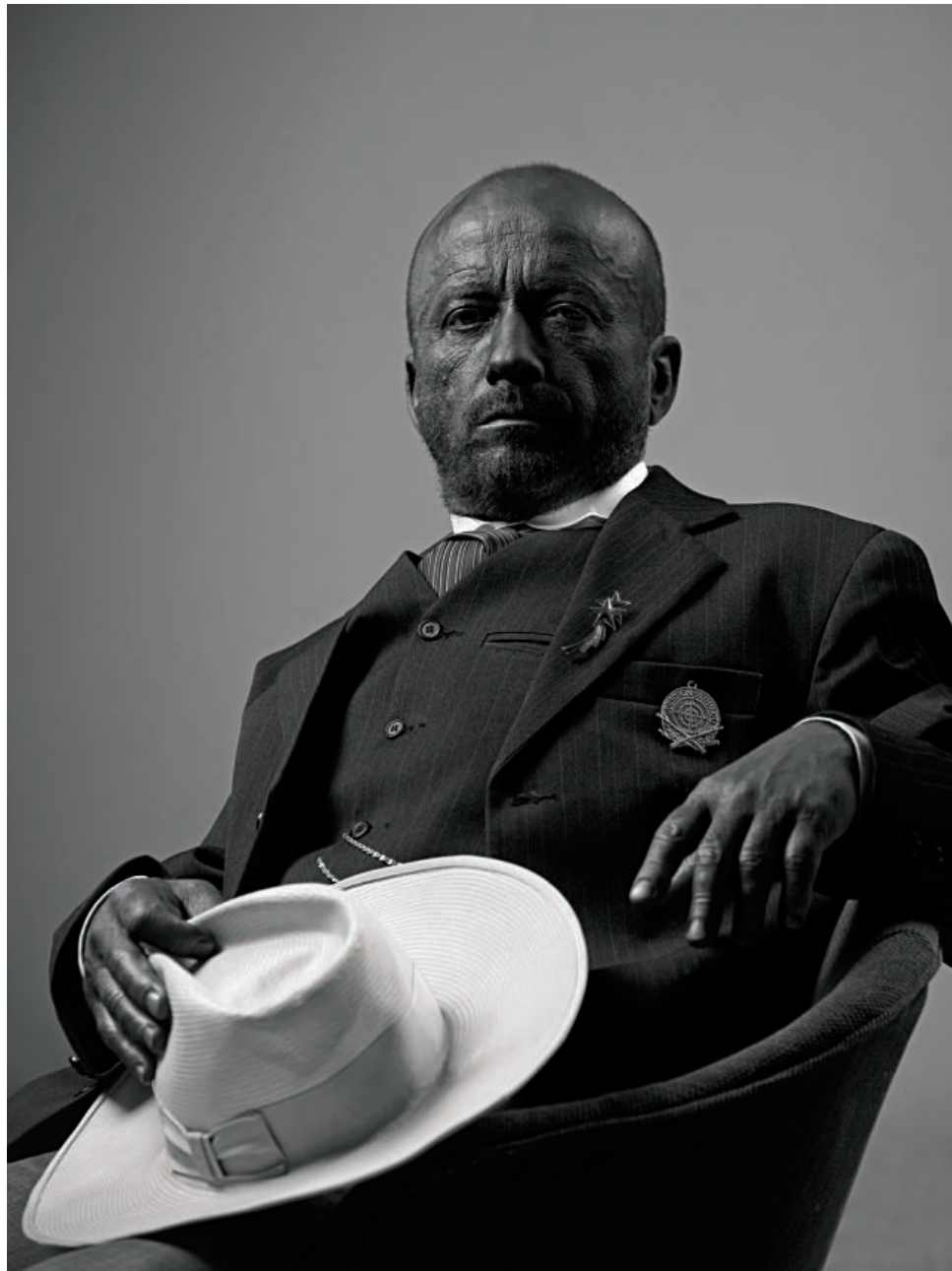

Macedonian Hand

Proecția Balcon - Fereastră de automobil 2
Teatrul Marcus Garvey&Man Ray 1913 prezintă:
New York via Dar es Salaam:Trans perversiuni alb-negre
2008, zece fotografii cu dimensiuni 80x60cm, foto Robert Jankulovski

Marcus Garvey & Man Ray Theatre 1913: presents – New York via Dar es Salaam: Black – white trans perversions
Starring:
Hehe Theatre 1813: presents – The Europeans: We, the Africans walk even on head, but the Europeans do not think with the heart
Tomo Nyirenda Mwana Leso Theatre 1925: presents – The Americans: The Americans will come and banish the white people, then the white women will serve the black women
History theatre 2013: presents – The Macedonians: End of history – End of the categorization – Art is just a décor

Marcus Garvey & Man Ray la Gara Mică (Mala Stanița)

2008, video documentar de la sesiunea foto și video în studioul lui Robert Jankulovski, 50 minute,
operator: Sašo Sarakincev, montaj: Jovan Naumovski

Artisticul prin fenomen 2-
Acțiune artistică la munte
În fiecare zi o bucată de artă 2
Cota artistică 615
2005/2008, steag și obiect foto (24 A4)
de la performance și ședere

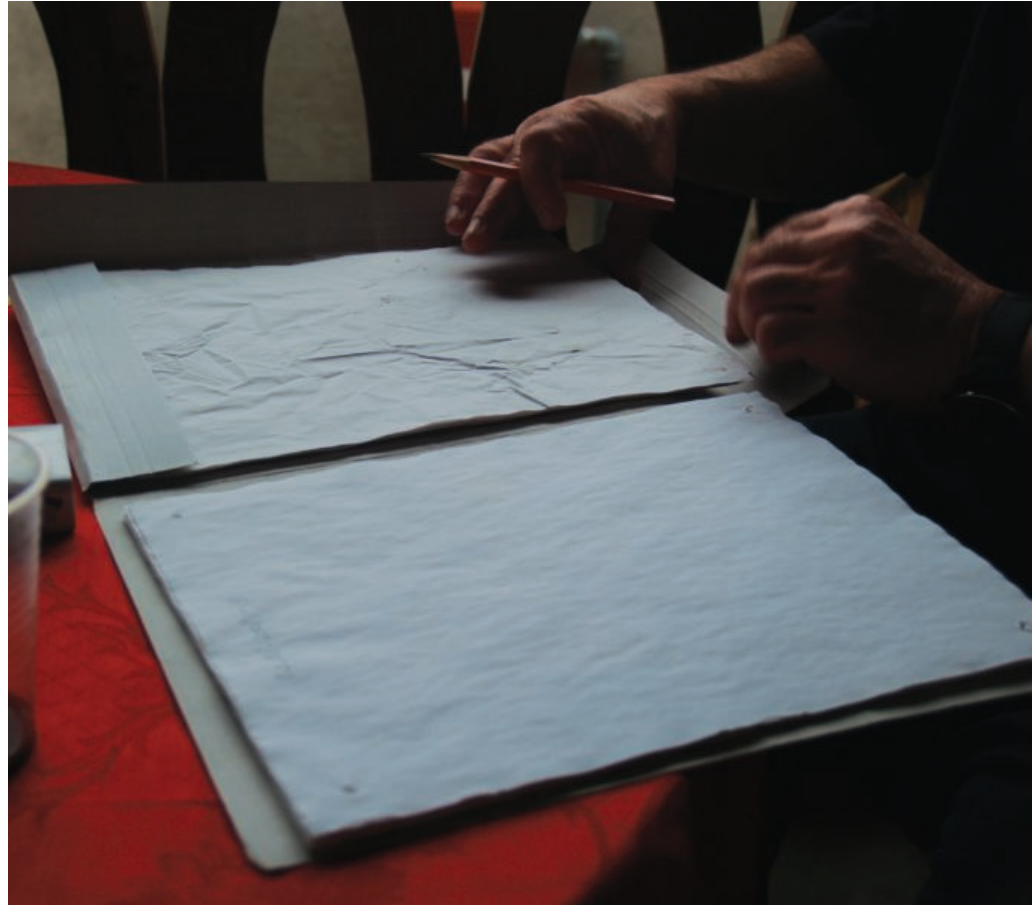
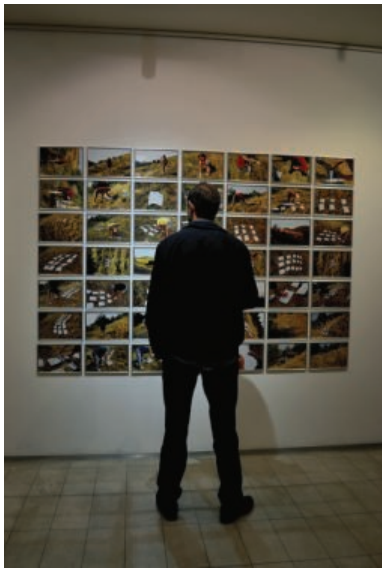

**Artisticul prin fenomen 3-
Acțiunea artistică în munte
În fiecare zi o bucată de artă 3
Soare și Lună 1**

2008/2009, instalație foto (49 fotografii A4, 159x229) de la performance-ul instalării zilnice în aer liber, trei foi albe A4, și înscenarea lucrării (trei rânduri verticale cu opt foi albe, 283x71cm)

Soare și Lună 2A și 2B

2009, în curtea lui Stanko Pavleski (Skopje), Snezana Altiparmak (Bitola), Aneta Simonovska (Kriva Palanka) și Jovan Naumovski (Kicevo). Câte două foi A4, hârtie 80 gr., o lună de zile expuse la influențe atmosferice la locațiile menționate și rezultatele prezentate în folie transparentă.

Soare și Lună 3A și 3B

2009/2012, foaie de hartie 3A, hârtie 220 gr.B1, zece zile expusă în curtea lui Mile Nicevski (Dojran), prezentată ca fotografie încadrată în formă de trapez, e-mail din corespondența cu M.Nicevski despre dispariția misterioasă a foii de hârtie 3B, bețe de lemn întrebuițate pentru fixarea foii la locație, în ramă

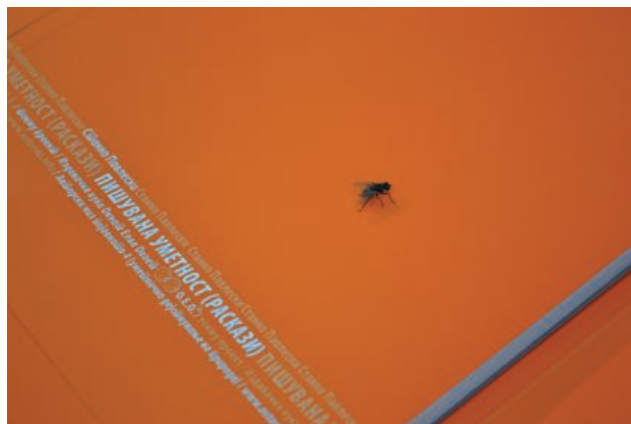
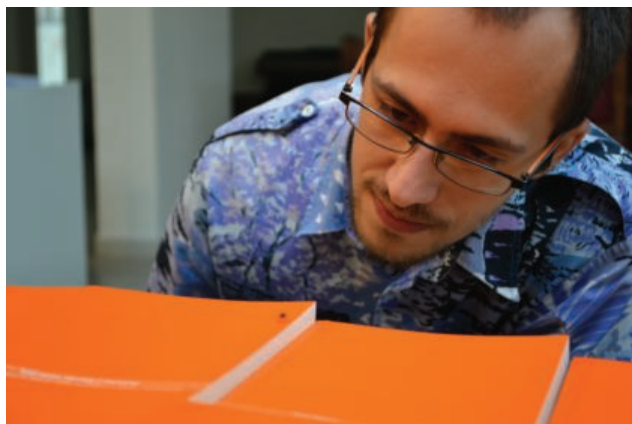
Artisticul prin fenomen 3- Acțiune artistică în munte

Ediția Oknat Elva Ovoet –
Artă scrisă (Exact Proiect)

2010/2011, stand și carte: 23 de povestiri, 211 pagini A5

La stand, pe lângă ultima carte (menționată mai sus) și broșura anterioară intitulată *Pe curând: Artă scrisă (Exact Proiect)-trei povestiri introductive* (2010), și restul tirajului din edițiile anterioare: *Cartea nescrisă pentru mediator* (2002); *Cartea dincolo de coperte* (2004); *Proiect Introducere: Cum să scriu o critică bună așa cum scriu criticii de artă?* (2005); *Eu Ptolomei MKD&M.S. Nimicul* (2009) și ultimul titlu *Submarin TMRȚ (Atelierul macedonean secret de desen) Deadline* (2009/2012)

BIOGRAFIE

Născut la 14 ianuarie 1959, în localitatea Erekovci, Prilep, Macedonia. Studii la Facultatea de Arte Plastice din Skopje, 1984, studii de excelență la Facultatea de Arte Plastice din Belgrad, 1992. Membru al DLUM (Asociația artiștilor de artă plastică macedoneni) din 1984.

Profesor la Facultatea de Arte Plastice din Skopje (FLU).

Adresă: Makedonska prerodba 100, 1060 Skopje, Macedonia

pavleski@gmail.com

pavleski@flu.ukim.edu.mk

Expoziții și proiecte personale:

2012

Skopje, Editura Oknat Elva Ovoet 2002/2012, Muzeul de Artă Contemporană

Skopje, Editura Oknat Elva Ovoet – Artă scrisă pe strada Macedonia, strada Macedonia

2011

Veles, Salon de artă; Resen, Casa de Cultură Dragi Tozija, Artisticul prin fenomen 4

2010

Slivnica, Prespa, Artisticul prin fenomen 4, Mănăstirea Sv. Maica Domnului

2009

Alexandria, Proiecția Balcon 3-Scarabeu (împreună cu Tome Adzievski și Jovan Sumkovski), Galeria Centrului Cultural lezuit

Veles, Artisticul prin fenomen 3, Casa memorială Kasapov

Dojran, Soare și lună 3A, curtea lui Mile Nicevski, și Soarele rățăcit și Luna 3B, curtea Casei Municipiului (în cadrul Workshop-ului de Desen Experimental)

Skopje, Proiecția Balcon 1,2,3 (împreună cu Tome Adzievski și Jovan Sumkovski), Galeria Academiei Macedoneane de Știință și Artă

2008

Skopje, Public la Polubratska b.b., Mala Galerija

New York, Proiecția Balcon 2-Fereastră de automobil 2 (împreună cu Tome Adzievski și Jovan Sumkovski), Galeria MC

Veles, Artisticul prin fenomen, Oraovdol-muntele Kadiica

2007

New York, Proiecția Balcon 2-Fereastră de automobil (împreună cu Tome Adzievski și Jovan Sumkovski), Galeria MC

Novi Sad, Vaporaș din scrisoare rigidă, Balkan Art 07

2006

Skopje, Kino Napredok 3: Triologia Provinciei 1,2,3 (împreună cu Tome Adzievski), Muzeul de Artă Contemporană, locația Mala Stanica

Skopje, Polemice comerciale și Marcat pentru acțiune-Proiect în revista de cultură și artă Art Republika nr. 6 și 7

Paris, Proiecția Balcon 1 - Alexandru (împreună cu Tome Adzievski și Jovan Sumkovski), Cité des Arts

2005

Gevgelija, Kino Napredok 3: Triologia Provinciei 3 (împreună cu T.Adzievski), Narodni teatar

Teovo (Veles), Artisticul prin fenomen 2, Mănăstirea Sv. Arhanghel Mihail

2004

Veles, Kino Napredok 3: Triologia Provinciei 1 (împreună cu Tome Adzievski), Casa memorială Vasil Glavinov

Veles, Artisticul prin fenomen, Casa memorială Vasil Glavinov

Debar, Kino Napredok 3: Triologia Provinciei 2 (împreună cu Tome Adzievski), Centru de cultură

2003

Skopje, Kino Napredok 2 (împreună cu Tome Adzievski), Centrul Cultural Tocka

2000

București, Baroc în unul 2, Muzeul Național al Literaturii Române

1998

Skopje, Baroc în unul, Muzeul Orașului Skopje

1997

New York, Texte (împreună cu Zaneta Vangeli), La MaMa

1995

Brussels, Gallery DeZeyp (împreună cu Jovan Sumkovski)

1993

Skopje, Sacral sau pentru liniște 2, Galeria de artă Stobi

1992

Belgrad, Sacral sau pentru liniște, Galeria Facultății de Arte Plastice

1991

Skopje, Arhitectonice, Muzeul de Artă Contemporană

1987

Skopje, Sculpturi și intervenții colorate, Galeria Dom na mladi 25 Mai

1985

Stip, Sculpturi și desene, Galeria de Artă Bezisten

Cărți și broșuri:

Stanko Pavleski, Cartea nescrisă pentru mediator, Skopje, Muzeul de Artă Contemporană, 2002

Stanko Pavleski, Cartea dincolo de coperte, Antologia mea-arta și critica macedoneană 1954-2004, Skopje, Kino Napredok 3, Ediție independentă, 2004

Stanko Pavleski, Proiect introductiv, Cum să scriu critică bună așa cum scriu criticii de artă? în: Pictură cINETICĂ, Spase Petrovski, Veles, 2005

Stanko Pavleski, Eu Ptolomei MKD&M.S.Nimicul, Skopje, Ediție independentă, 2009

Stanko Pavleski, În anunțare-Arta scrisă (Exact proiect), Skopje, Ediție independentă, 2010

Stanko Pavleski, Arta scrisă (povestiri), Skopje, Editura Oknat Elva Ovoet, 2011

Stanko Pavleski, Submarin TMPC Deadline, Skopje, Ediție independentă, 2012

Expoziții de grup-selecție:

2012

Skopje, Donații, achiziții 2000-2012, Muzeul de Artă Contemporană

2011

Skopje, Minimalismul, Constructivismul și Monocromia în arta macedoneană (din colecția MSU), Muzeul de Artă Contemporană

Skopje, Peisajul invizibil, Muzeul de Artă Contemporană

Bitola, Acto 6 (Lucrează-niciodată), Casa ofițerilor

Skopje, Fragmente: Scena artei plastice macedonene 1991-2011, Muzeul de Artă Contemporană

2010

Roma, Complesso monumentale di San Michele a Ripa Grande; Belgrad, Muzeul Orașului Belgrad; Skopje, Muzeul de Artă Contemporană, Sinestezie: Arta macedoneană contemporană

2009

Viena, Sinestezie: Arta macedonenă contemporană, Galeria în Portia Palace

Skopje, Galeria Mondială de Desen, Galeria Osten

2008

New York, Artiști macedoneni contemporani, Zilele culturii macedonene în USA, Galeria MC

2006

Skopje, Galeria Națională a Macedoniei; Hamburg, Galeria Kampnagel, Artistul în comunicare-cu cine vorbește artistul?

2005

Skopje, Dialoguri-arta macedoneană astăzi, Galeria Națională a Macedoniei; Novi Sad, Prima expoziție internațională a steagurilor artistice, Galeria Ochiul de aur și spațiu liber în Novi Sad; Rijeka, Reon industrial: lucrări din colecția Muzeului de Artă Modernă și Contemporană

2004

Skopje, 40 de ani MSU, Muzeul de Arta Contemporană

Podgorica, Dialoguri-arta macedoneană astăzi

Skopje, Abstracție geometrică și op-art: lucrări din colecția MSU, Muzeul de Artă Contemporană

2003

Paris, Galeria UNESCO; Roma, Galeria Ministerului de Artă al Italiei, Dialoguri-arta macedoneană astăzi

Skopje, Ideatica: Culegere de documente pentru discursul conceptualistic în Macedonia, Muzeul de Artă Contemporană

2002

Skopje, Muzeul de Artă Contemporană; Ohrid, Casa Robevci și Casa Uranija, Legături periculoase

Skopje, Transformații 2-Sculptura, Muzeul de Artă Contemporană

2001

Zagreb, Texte ascunse, Galeria HDLU

2000

Tokyo, Radiație, Fundația japoneză

1999

Nürnberg, Zahăr braun și artă între războaie, Galeria de Artă

1998

München, Bayerische Landesbank; Belgrad, Pavilionul Veljkovic; Skopje, Muzeul de Artă Contemporană, Radiație

1997

Cetinje, 3. Bienala internațională cetinjană, Fosta ambasadă a Serbiei

1995

Skopje, 9½ : Noua artă macedoneană , Muzeul de Artă Contemporană

1994

Skopje, Antologia artei plastice macedonene 1984-1994, Muzeul de Artă Contemporană

1991

Rijeka, 16. Bienala iugoslavă a tinerilor, Moderna galerija

Pancevo, 6. PIJS:Expoziția sculpturii iugoslave, Galerija Olga Petrov

Skopje, 3. Bienala tinerilor, Muzeul de Artă Contemporană

Sofia, Artă modernă din Macedonia, Fundația internațională Sv. Kiril și Metodii

Washington, 10 artiști macedoneni-Desene, Salon de literatură

1990

Skopje, Belgrad, Subotica, Osijek, Zagreb, Koprivnica, Maribor, Ljubjana, Sarajevo, Geometrii

1989

Sarajevo, Documenta iugoslavă `89, Skenderija

Rijeka, Cinci artiști macedoneni, Moderna galerija

Rijeka, 15. Bienala iugoslavă a tinerilor, Moderna galerija

Skopje, 2. Bienala tinerilor, Muzeul de Artă Contemporană

1988

Skopje, Desen...Desen-Obiect-Cercul artistic 25, Galeria Dom na mladi 25 Mai

1987

Skopje, Tabăra de Artă Comuna, Galeria Dom na mladi 25 Mai și Hotelul Continental

Skopje, 1. Bienala iugoslavă a tinerilor, Muzeul de Artă Contemporană

Rijeka, 14. Bienala iugoslavă a tinerilor, Moderna galerija

Sarajevo, Documenta iugoslavă 87, Skenderija

1986

Skopje, Situația 1986, Galeria Dom na mladi 25 Mai

Premii:

Premiul câștigător la 1. Bienala a tinerilor, Muzeul de Artă Contemporană, Skopje 1987

Premiul câștigător la 2. Bienala a tinerilor, Muzeul de Artă Contemporană, Skopje 1989

Premiul `Maistorii Nerezului` pentru sculptură, Expoziția anuală a lui DLUM, Skopje 1989

Primul premiu egal la 6. PIJS: Expoziția sculpturii iugoslave, Pancevo 1991

Premiul pentru sculptură la 16. Bienala iugoslavă a tinerilor, Moderna galerija, Rijeka 1991

Grand Prix la 3. Bienala a tinerilor, Muzeul de Artă Contemporană, Skopje, 1991

Premiul pentru sculptură `Jordan Grabul` la 6. Salon de iarnă a lui DLUM, Skopje 1997

Expoziție organizată și susținută de:

Muzeul Național al Literaturii Române

Guvernul României
Ministerul Culturii și Patrimoniului Național

Министерство за култура
Ministry of Culture

Ministerul de Cultură al Republicii Macedonia

Ministerul de Afaceri Externe al României

Sponsor:

International Forwarding Company
With Public and Bonded Warehouses

Editor: Muzeul Național al Literaturii Române

Pentru editor: Lucian Chișu

Curator: Jane Teoharevski

Text: Zoran Petrovski

Traducere în limba română: Jane Teoharevski

Redactare: prof. Dumitru Mărcuș, prof. Constantin Ioan Mladin

Desing: Daddy's Creative Hands & Stanko Pavleski

Tipar:

Tiraj:

ISBN

42